

APRIL 26
REACH
FOR GOLD
IP AND SPORTS
WORLD INTELLECTUAL PROPERTY DAY
2019

 #worldipday
wipo.int/ipday
youtube.com/wipo

26 квітня відзначається Міжнародний день інтелектуальної власності, який цьогоріч присвячений світу спорту. ВОІВ була обрана тема «У боротьбі за золото: ІВ і спорт».

Спорт набув особливого значення в суспільстві. Реалізація здібностей людей у прагненні до досконалості, прояв взаємної поваги в чесних змаганнях – це ті універсальні цінності, на яких ґрунтується спорт, що приваблює мільйони людей у всьому світі.

Спорт став важливою галуззю економіки, у яку залучені значні фінансові ресурси та велика кількість робочої сили. Виробництво спортивного інвентарю, спортивного одягу й атрибутики є сьогодні чималим сектором промисловості. Проведення спортивних заходів забезпечує розвиток галузей, прямо чи опосередковано пов'язаних зі сферою спорту.

Економічну цінність спорту закріплюють ділові відносини, які базуються на правах ІВ.

Використовуючи права на об'єкти ІВ, спортивні організації та інші правовласники стикаються з необхідністю забезпечення захисту цих прав. Використання прав ІВ на об'єкти в галузі спорту є одним з основних джерел фінансування спортивної діяльності, яке дає можливість розвивати спортивну інфраструктуру, налагоджувати систему підготовки спортсменів, створювати належні умови тренувань для здобуття найвищих результатів.

Українські спортсмени, які підкорюють світові вершини, дають привід своїм співвітчизникам радіти та пишатися ними. Тож українцям необхідно підтримувати їхні ініціативи та забезпечувати всі можливості для виховання майбутніх чемпіонів.

Наша презентація присвячена знакам для товарів і послуг, що є одним з найбільш широко використовуваних об'єктів ІВ в галузі спорту.

У якості знаків для товарів і послуг можуть реєструватися назви, логотипи та інша символіка спортивних команд і клубів, центрів підготовки спортсменів, великих спортивних заходів, а також окремі елементи іміджевих прав спортсменів.

У спорті, як і в інших галузях комерційної діяльності, знаки для товарів і послуг уособлюють спеціальні якості, які залучають уболівальників, а це, у свою чергу, приносить доходи компаніям, які використовуються на інвестиції в нові таланти або в поліпшення інфраструктури.

На думку спеціалістів, сьогодні право інтелектуальної власності в галузі спорту найбільш розвинуте у сфері командних ігрових видів спорту.

Одним з найцінніших активів, які має спортивна команда, є її найменування, логотип та інші визначальні характеристики, з якими ця команда асоціюється в громадськості. Для того, щоб мати можливість захищати свої права на зазначені знаки, професійні спортивні команди реєструють їх відповідним чином (найчастіше в якості знаків для товарів і послуг) та створюють бренд команди (знак для товарів і послуг зі стійким іміджем).

Це обумовлено тим, що господарська діяльність спортивних організацій є різноманітною й включає не лише спортивну послугу але й інші, зокрема торгівлю відповідними спортивними аксесуарами. Отже, клубам доводиться забезпечувати захист своєї ІВ з метою збереження комерційних і фінансових інтересів. Ціна на ринку такого роду товарів обумовлена не стільки їх собівартістю, скільки репутацією спортивної команди. Як правило, кожен професійний клуб має зареєстровані знаки для товарів і послуг.

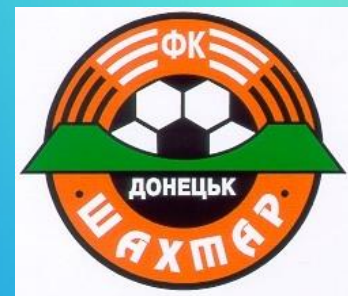
Відомими в усьому світі бренди футбольних клубів є й в Україні:

**Футбольний клуб
"Динамо" Київ"**

ФК ШАХТЕР

Заресстровані знаки для товарів і послуг мають відомі баскетбольні команди:

Згадаймо знаки для товарів і послуг деяких хокейних команд:

У 2018 році тисячі вболівальників з гордістю спостерігали за виступами команди з легкопізнаваним логотипом національної збірної України.

Підопічні Андрія Шевченка достроково виграли свою групу в Лізі Націй, де змагалися проти Чехії й Словаччини. Збірна України вийшла в дивізіон А, де в другому сезоні Ліги, який стартує у вересні 2020 року, буде грати з найсильнішими командами Європи.

Як спортивні клуби мають право на реєстрацію своїх логотипів у вигляді знаків для товарів і послуг, так і окремі спортсмени мають право реєструвати свої імена та зображення. Це надає їм можливості індивідуалізувати себе, популяризувати вид спорту, у якому вони виступають, і, звичайно, експлуатувати свою популярність і залучати матеріальні активи. У багатьох популярних спортсменів є персональні угоди з відомими компаніями.

Сьогодні ніхто не здивується, побачивши відомого спортсмена в рекламі якогось товару чи послуги. Однак останній тренд серед спортсменів – створення власного бренду. Хтось, спираючись на власний спортивний досвід, створює програми тренувань, хтось починає виготовлення спортивного інвентарю, а хтось бере участь у розробці колекції одягу, взуття чи аксесуарів.

У 2018 році Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів та послуг поповнився іменами відомих спортсменів. Ім'я в якості бренду зареєстрували, зокрема, спортсмени, досягнення яких були визнані головними спортивними перемогами 2018 року.

Боксер **Олександр Усик** у минулому році зумів зібрати всі пояси за чотирма основними версіями (WBA, WBC, IBF, WBO), ставши абсолютним чемпіоном світу в першій важкій вазі (до 90,7 кг). Перемоги над Бредіс і Гассієвим зробили українця єдиним у світі діючим абсолютним чемпіоном світу, а захистив свої титули Усик у бою проти Тоні Беллью. Олександр наразі має два зареєстровані знаки для товарів і послуг.

УСИК

USYK

У грудні 2017 року чемпіон представив бренд USYK17, під яким випускає спортивний та casual-одяг. Сам чемпіон зазначає: "USYK17 – бренд з дуже важливою місією: надихати на перемоги!"

Боксер **Олександр Гвоздик**, який у 2018 році виборов титул чемпіона світу за версією WBC в напівважкій вазі (до 79,4 кг) та став четвертим діючим чемпіоном світу з України, також має зареєстрований знак для товарів та послуг. У минулому році Олександр зареєстрував своє прізвисько.

З 2012 року має власний зареєстрований знак для товарів і послуг боксер **Василь Ломаченко**, який у 2018 році встановив світовий рекорд, ставши чемпіоном світу в третій ваговій категорії (до 61,2 кг) за 12 поєдинків, проведених за 5 років. Він став володарем уже двох поясів – WBA і WBO. 12 квітня в Лос-Анджелесі (США) українець ефектно нокаутував у четвертому раунді британця Ентоні Кроллу і захистив свої чемпіонські титули.

LOMACHENKO

Василь Ломаченко має контракти на співпрацю з компаніями з виробництва спортивного одягу, взуття та аксесуарів – Under Armour та Reebok. У 2018 році чемпіон запустив власний бренд професійних товарів для спорту й фітнесу.

Слоган у якості бренду має український важкоатлет, олімпійський чемпіон, призер чемпіонату світу та чемпіонатів Європи з важкої атлетики, учасник двох Олімпійських ігор **Олексій Торохтій**.

Починалося просто з футболок і лямок – того, що часто використовують на тренуванні. Зараз асортимент розширюється. Одяг, аксесуари. Уже й семінари проводяться під цим слоганом. У Олексія також є онлайн-програми тренувань.

Яскравим прикладом створення ІВ для ідентифікації спортивного заходу стала фінальна частина чемпіонату Європи з футболу в Україні та Польщі 2012 року. Євро 2012 – спортивне змагання, яке користувалося феноменальним інтересом з боку уболівальників і бізнес-структур.

З огляду на колосальні витрати УЄФА не могла б організувати турнір без допомоги комерційних партнерів. Їхній внесок був нагороджений ексклюзивною можливістю асоціювати себе із змаганням, зокрема використовувати офіційні знаки для просування та реклами своїх товарів і послуг.

УЄФА створила значну кількість об'єктів ІВ у зв'язку з УЄФА Євро 2012: словесні знаки, найменування, девізи, емблеми, символи, талісмани. Вони використовувалися для рекламування УЄФА Євро 2012, а також проведення фінального турніру та самих заходів. Правом власності стосовно такої ІВ володіла УЄФА та її комерційні партнери.

Іноді, коли проводяться великомасштабні міжнародні спортивні заходи, ухвалюються додаткові нормативні акти для врегулювання відносин з набуття прав інтелектуальної власності та здійснення захисту цих прав. Наприклад, Верховною Радою України був прийнятий Закон України № 962-V від 19 квітня 2007 року «Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні». Стаття 9 мала відношення до ІВ.

Логотип і талісмани

Усього в Україні до УЄФА Євро 2012 було зареєстровано 18 знаків для товарів і послуг на ім'я УЄФА та 52 міжнародні реєстрації знаків для товарів і послуг на ім'я УЄФА, у яких зазначена Україна. Ось кілька прикладів.

Гасло, логотип волонтерів, зображення кубку

Творимо історію разом

У 2017 році Автоматизована база даних інтелектуальної власності УЄФА та його комерційних партнерів Укрпатенту поповнилася ще двома знаками для товарів і послуг. Були зареєстровані логотипи фінальних матчів Ліги Чемпіонів УЄФА та Ліги Чемпіонів УЄФА серед жінок сезону 2017/2018, що проходили в Україні.

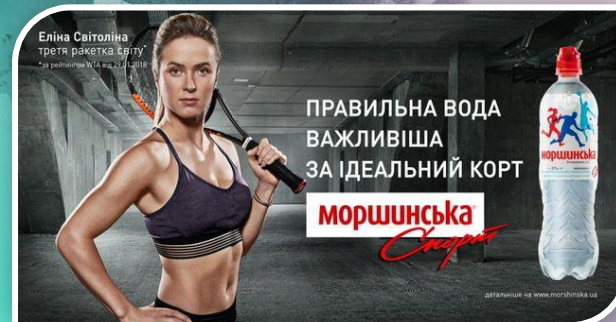
Авторитет провідних спортивних клубів, спортивних заходів, виступи окремих спортсменів привертають інтерес відомих фірм до укладання взаємовигідних спонсорських контрактів.

Спонсорувати – означає підтримувати подію, особу або організацію у фінансовому відношенні або шляхом надання товарів і послуг в обмін на популяризацію свого імені, поширення свого знака чи товару. Здебільшого в рекламі ми бачимо саме знак для товарів і послуг компанії-спонсора.

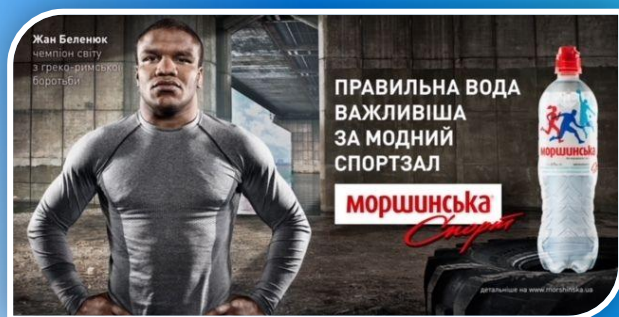
Знак для товарів і послуг «Моршинська» часто з'являється під час проведення багатьох спортивних заходів. Зокрема, «Моршинська» була спонсором футбольного турніру Seni Cup у 2012 і 2013 роках, партнером турніру Кубок України зі сквошу 2018 року. З 2015 року «Моршинська» є офіційним партнером футбольного клубу «Динамо» (Київ) та набула для динамівців статусу офіційного напою.

Відомі компанії нерідко залучають відомих спортсменів для реклами своїх товарів. Так, у лютому 2018 стартувала національна програма «Моршинська Спорт – ПЕРШЕ ПРАВИЛО ТРЕНУВАНЬ». У рекламі бренду брали участь українські спортсмени світового рівня.

Еліна Світоліна – третя ракетка світу за рейтингом WTA. Спортсменка, яка досягла найвищого визнання за всю історію українського тенісу.

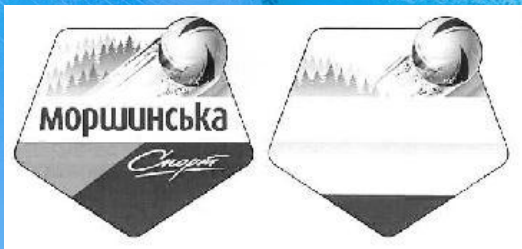
Жан Беленюк – олімпійський призер, чемпіон світу з греко-римської боротьби.

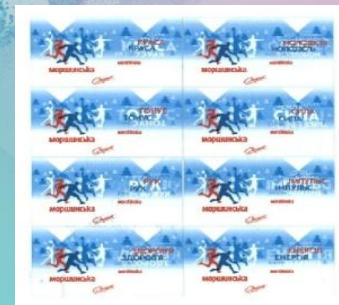
Ольга Харлан – олімпійська чемпіонка, п'ятиразова чемпіонка світу й семиразова чемпіонка Європи з фехтування.

За словами організаторів, програма спрямована на те, щоб надихнути українців займатися спортом і фізичною культурою.

Приватне акціонерне товариство
«Моршинський завод мінеральних
вод «Оскар» має 6 знаків для
товарів і послуг
«Моршинська Спорт»,
5 з яких були зареєстровані
минулого року.

Знак для товарів і послуг компанії «Епіцентр» ми також бачимо під час проведення різноманітних спортивних заходів. Майже п'ять років поспіль мережа гіпермаркетів була титульним спонсором чемпіонату України з футболу серед клубів Прем'єр-ліги. У 2012 – 2014 рр. – титульним спонсором національної збірної команди України з футболу. Під час проведення «Євро-2012» Епіцентр став першим національним спонсором чемпіонату в Україні.

Спортивні комплекси (СК) для важкоатлетів із знаком «Епіцентр» побудовані в п'яти містах України – Городку, Хмельницькому, Славуті, Плужному, Кам'янці-Подільському. Компанія інвестує в талановиту спортивну молодь, яка гідно представляє країну на міжнародній спортивній арені. СК «Епіцентр» є місцем підготовки юнацької й молодіжної збірних України з важкої атлетики. Вихованці спортивного клубу «Епіцентр» стали переможцями XXX Літніх Олімпійських ігор, що пройшли в Лондоні. Боксер Олександр Гвоздик завоював бронзову медаль. Важкоатлет Олексій Торохтій та боксер Олександр Усик вибороли для країни «золото».

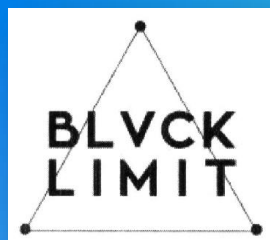
СК оснащені сучасним професійним важкоатлетичним спорядженням і поступово стають престижним місцем для тренувань важкоатлетів України й усього світу. Наразі знак для товарів і послуг «Епіцентр» відомий кращим спортсменам Узбекистану, Ізраїлю, Латвії, Естонії, що приїжджають на тренувальні збори до цих СК. У травні планується приїзд важкоатлетів з Колумбії.

Знаки для товарів і послуг спонсорів та партнерів розміщуються на спортивних аренах, інвентарі, формі спортсменів. Так, спостерігаючи нещодавно за Чемпіонатом світу з біатлону, що проходив у шведському Естерсунді, ми могли бачити велику кількість знаків товарів та послуг компаній, що підтримували і сам чемпіонат, і окремі збірні.

Українця, чемпіона в гонці переслідування на 12,5 км Дмитра Підручного в боротьбі за «золото» підтримали, зокрема, «Перша приватна броварня», група компаній ТАК, банк «Український капітал». Їхні знаки для товарів і послуг прикрашали костюм та гвинтівку спортсмена.

Гарна форма, якій потрібно влаштувати бойове хрещення тренуванням, — додаткова й дуже ефективна мотивація для спортивних перемог. Особливо радує те, що відтепер таку форму можна купити в українських виробників — вона успішно конкурує навіть зі світовими брендами — і в якості, і в дизайні.

Наносячи на свій товар оригінальний знак, виробник індивідуалізує цей товар, вирізняє його між подібними товарами інших виробників, рекламує його, дає можливість покупцям легко знаходити його на відповідному ринку і тим самим сприяє просуванню цього товару у колі цільової аудиторії покупців.

За останні декілька років були зареєстровані та успішно використовуються на ринку знаки для товарів і послуг виробників українського спортивного одягу.

Одним із шляхів до перемоги є якісне спортивне обладнання, що допомагає добиватися максимально можливих результатів. Сьогодні вже чимало залів укомплектовано українськими тренажерами, які завоювали довіру у сфері спортивної індустрії.

В Україні є декілька великих виробників якісних тренажерів, здатних конкурувати на ринку спортивних товарів, а отже, потребують захисту своєї ІВ.

Знаки для товарів і послуг концерну «Інтератлетика», компаній VASIL (колишній завод у Дніпропетровську), «Вадзаарі» відомі не лише в Україні, а й поза її межами.

Таким чином, використання знаків для товарів і послуг як об'єктів права ІВ дає компаніям та окремим спортсменам можливість підвищувати свою репутацію й виділятися серед конкурентів на ринку, а значить – отримувати значно більші доходи й використовувати їх для покриття витрат на організацію спортивних заходів. Тож захист прав на об'єкти ІВ – це потужний інструмент розвитку спорту.

Перелік використаної літератури

1. Все для спорту. Огляд спортивного ринку України// <https://msb.aval.ua/news/?id=25038>
2. Всі в зал: модний одяг для тренувань та спорту від українських брендів// <https://uamodna.com/articles/vsi-v-zal-modnyy-odiyag-dlya-trenuvani-ta-sportu-vid-ukrayinskykh-brendiv>
3. Гаро Г.О., Кушнір О.О. Об'єкти інтелектуальної власності в спорті. Ім'я спортсмена як бренд. Використання спортсменів в рекламі і просуванні товарів і послуг// <https://protocol.ua/ua/ob-ekti-intelektualnoi-vlasnosti-v-sporti-im-ya-sportsmena-yak-brend-vikoristanny-a-sportsmeniv-v-reklam-i-prosuvanni-tovariv-i-poslug>
4. Глухівський Л. Про футбол і інтелектуальну власність// Інтелектуальна власність в Україні. – 2017. – №9. – С.56-61
5. Євдокимов В.В. Бренд та товарний знак професійного футбольного клубу в системі бухгалтерського обліку: теоретичні положення// <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/46984/43727>
6. Краткая информационная справка по вопросам ИС и спорта// https://www.wipo.int/pressroom/ru/briefs/ip_sports.html
7. Лукашук В. Значення спортивної галузі у зростанні добробуту країни// <http://personal.in.ua/article.php?ida=633>
8. Малаев М. Спортсмены-бренды. Кто и как зарабатывает на собственном имени// <https://www.kommersant.ru/doc/2960265>
9. Мельник А. 15 главных спортивных побед Украины-2018// <https://kp.ua/sport/627413-15-hlavnykh-sportyvnykh-pobed-ukrayny-2018>
10. Понкин И.В., Редькина А.И. Право интеллектуальной собственности в сфере футбола// <http://отрасли-права.рф/article/24119>
11. Шилович М. От создателей: Украинский бренд, который шьет одежду для фитнеса// <https://bzh.life/lyudi/ludi-ot-sozdateley-bfit>